

**UCHWAŁA NR LIII/353/21
RADY GMINY DUSZNIKI**

z dnia 28 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy
Duszniki na rok 2022**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 119), art.10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2020 r.,poz. 2050 z późn.zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.), Rada Gminy Duszniki uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Duszniki na rok 2022, w brzmieniu zgodnie z Załącznikiem Nr 1 do uchwały

§ 2. Preliminarz kosztów związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Duszniki, na rok 2022 stanowi Załącznik nr 2 do Uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Duszniki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady

Marek Liszkowski

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr LIII/353/21
Rady Gminy Duszniki
z dnia 28 grudnia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2022 ROK**

Duszniki, grudzień 2021

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów uzależnień w Gminie Duszniki.

II. Lista aktualnych problemów wynikających z analizy danych statystycznych oraz cele wynikające z analizy zbadanych problemów.

III. Zadania, wskaźniki realizacji zadań.

VI. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

VII. Koordynowanie zadań Programu.

VIII. Finansowanie zadań Programu.

IX. Harmonogram zadań.

Wprowadzenie

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz problemów związanych z uzależnieniami od narkotyków w Polsce są ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. jedn. Dz. U. z 2021 poz. 1119) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.J. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.). Powyższe ustawy określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu oraz narkotyków, a także regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także źródła finansowania tych zadań. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Duszniki na rok 2022, zwany dalej Programem, jest elementem gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Program określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z ww. ustaw.

U podstaw współczesnego systemu regulacji leży założenie, że alkohol nie jest takim samym artykułem jak inne i nie podlega zasadom wolnego rynku. W związku z tym, ustawowym obowiązkiem samorządu gminy jest realizacja polityki ograniczania dostępności alkoholu.

We wszystkich krajach europejskich alkohol jest traktowany jako towar szczególny i tym samym nie podlega regułom wolnego rynku. Handel alkoholem jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez uchwały określające liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych. Za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych gmina pobiera opłaty, które przeznacza na rozwiązywanie problemów generowanych przez spożywanie alkoholu. Naprawianie szkód znacznie przekracza kwoty uzyskane z tytułu sprzedaży alkoholu.

W odniesieniu do alkoholu wyróżnia się dwa rodzaje dostępności: ekonomiczną, która rozumiana jest jako relacja między ceną alkoholu a dochodami konsumentów oraz fizyczną określającą gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ich rozmieszczenie na terenie gminy oraz godziny otwarcia placówki. W ramach ograniczania dostępności alkoholu ustawodawca wprowadził regulacje centralne, wynikające wprost z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz regulacje lokalne, wprowadzone przez samorząd.

Z art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika nakaz uwzględniania w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godzin sprzedaży nocnej napojów alkoholowych.

Podobnie ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę szereg zadań, które obejmują między innymi zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, prowadzenie profilaktycznej

działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.

Ponieważ tak alkoholizm jak i narkomania są niezwykle groźnymi zjawiskami w życiu społecznym, należy dokładać wszelkich starań i wdrażać rozmaite metody walki z tymi zjawiskami, ale również podejmować skuteczne działania profilaktyczne oraz pomagać osobom dotkniętym uzależnieniami oraz ich rodzinom.

Realizacji tych celów w 2022 roku będzie służył Program.

Aktami prawnymi regulującymi kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu są:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1119),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1956 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1129 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 218 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685 z późn. zm.),
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642).
12. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 z późn. zm.).
13. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki na lata 2021- 2030.

I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy Duszniki.

LUDNOŚĆ GMINY

Tab. 1. Struktura wg płci

	2018	2019	2020
Ludność ogółem	8931	8979	9095
Kobiety	4503	4516	4590
Mężczyźni	4428	4463	4505

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki.

Tab. 2. Struktura wg wieku

Lata	2018			2019			2020		
	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem
do lat 18	941	1014	1955	922	1013	1935	975	1049	2024
w wieku produkcyjnym	2564	2892	5456	2551	2895	5446	2547	2873	5420
w wieku poprodukcyjnym	998	522	1520	1043	555	1598	1068	583	1651

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki

Ponad połowa ludności gminy, 60,44 % ogółu populacji, stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym (średnia liczba mieszkańców z trzech lat: 9002 do średniej liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym: 5 441 = 60,44%). Dzieci i młodzież stanowią 21,73% (średnia liczba dzieci z trzech lat =1 942 do średniej liczby mieszkańców: 9002 =21,73%). Natomiast 16,59 % ludności osiągnęło wiek poprodukcyjny (średniej liczby osób w wieku poprodukcyjnym z trzech lat =1 482 do średniej liczba mieszkańców z trzech lat: 9002 = 16,59%).

Biorąc pod uwagę dane dostarczone przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dotyczące populacji osób w Polsce, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych, na obszarze Gminy Duszniki szacunkowe dane liczbowe dotyczące populacji przedstawiają się następująco:

Tabela 3. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg PARPA)

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg. PARPA)		W Polsce	W mieście 100 tys. mieszk.	W Gminie Duszniki
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 180 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 363 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 363 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	ok. 640 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	około osób: 443 dorosłych i dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PARPA.

Przyjmując szacunki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można zakładać, że w Gminie Duszniki jest:

- osób uzależnionych od alkoholu – ok. 180;
 - osób dorosłych, żyjących w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice) – ok.363;
 - dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików – ok. 363;
 - osób pijących szkodliwie – ok. 640;
 - osób doświadczających przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym – ok. 443.
- osoby te wymagają szczególnego wsparcia.

UCHWAŁY DOTYCZĄCE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Zgodnie z art. 12 ust.7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi maksymalna liczba zezwoleń, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W roku 2021 dokonano zmiany uchwały określającej maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Uchwałą Rady Gminy Nr XLVII/305/21 z dnia 28 września 2021 r. zmniejszono ilość zezwoleń. Uchwała określa maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwa w ilości 37 zezwoleń. Zmniejszenie w porównaniu do poprzedniej uchwały o 18 zezwoleń. Powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 26 zezwoleń, zmniejszenie o 4 zezwolenia. Powyżej 18 % zawartości alkoholu w ilości 26 zezwoleń, zmniejszenie o 4 zezwolenia.

Alkohol ze względu na swoją dwoistą naturę nie jest zwyczajnym towarem i nie podlega zasadom wolnego rynku. Podwójna rola alkoholu polega na tym, że z jednej strony jest to produkt legalnie dostępny, ale z drugiej to substancja psychoaktywna i szkodliwa, dlatego regulacje prawne związane z alkoholem mają charakter ograniczający.

Zestaw środków reglamentacyjnych, za pomocą których państwo wpływa na kwestie alkoholowe jest dość szeroki. Należą do niego m.in. ograniczenia w dostępie do alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży i określanie zasad ich rozmieszczenia, konieczność uzyskania zezwolenia na handel alkoholem, zakazy i ograniczenia dotyczące reklam, zakaz sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym, eliminowanie nietrzeźwości i spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Znaczącą część tych środków stosować mogą wyłącznie samorządy gminne.

Dostępność ekonomiczna – to relacja między ceną alkoholu a dochodami potencjalnych konsumentów. Cena jest w dużej mierze warunkowana wysokością podatku akcyzowego.

Dostępność fizyczna – gęstość sieci punktów sprzedaży. Dostępność fizyczną regulują zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (choćby wprowadzając zakaz sprzedaży alkoholu w wybranych miejscach, np. szkołach). Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że dostępność ekonomiczna alkoholu w Polsce stale wzrasta. W 1998 r. za średnie miesięczne wynagrodzenie w Polsce można było kupić 56 butelek wódki, w 2007 r. – 149, z kolei w 2013 r. – już 179. Jednak ustalone przez gminy limity są tak wysokie, że w wielu przypadkach są wykorzystywane tylko w 80%.¹

Według rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia oraz państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zalecane jest, aby 1 punktu sprzedaży przypadła

¹K. Brzózka „Strategie ograniczania dostępności alkoholu” PARPA.

na 1000 – 1500 mieszkańców. W Polsce liczba punktów sprzedających alkohol jest czterokrotnie wyższa niż rekomendowana przez Światową Organizację Zdrowia. Nieprawdą jest, że im większe dochody z wydanych koncesji, tym większe środki przeznaczone są na profilaktykę. Przeciwnie, każda złotówka podatku z alkoholu kosztuje nas 4 zł w innych dziedzinach życia. ²

Tab.4. Dane w zakresie liczby zezwoleń.

Rok	2018	2019	2020
Liczba zezwoleń do 4,5% (w tym piwo)	55	55	55
od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	30	30	30
powyżej 18%	30	30	30

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki

W roku 2021 Rada Gminy podjęła uchwałę Nr XLVII/306/21 z dnia 28 września 2021 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Gminy Duszniki miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Zgodnie z podjętą uchwałą miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 70 metrów od szkół, przedszkoli, kościołów, kaplic w których odbywają się regularne nabożeństwa oraz cmentarzy.

Tab.5. Dane w zakresie liczby niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rok	2018	2019	2020
Liczba niewykorzystanych zezwoleń do 4,5% (w tym piwo)	18	24	23
od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	7	10	9
powyżej 18%	6	9	8
Liczba niewykorzystanych zezwoleń ogółem	31	43	40

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki

Tab.6. Dane w zakresie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

Rok	2018	2019	2020
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	162	164	165

² Dane PARPA

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki

Ustalane w uchwale Rady Gminy Duszniki ilości zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zostały ustalone w wysokości odpowiadającej obecnemu zapotrzebowaniu. W danych zawartych w tabeli nr 5., przedstawiono liczbę niewykorzystanych zezwoleń. Liczba ta nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. Wzrasta również ilość osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych. W Polsce na jeden punkt sprzedaży przypada średnio 275 mieszkańców.³

Tabela 7. Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca

Rok	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol
2017	3,3	6,1	0,73	98,5	5,42
2018	3,3	6	0,72	100,5	5,53
2019	3,7	6,2	0,74	97,1	5,34
2020	3,7	6,4	0,77	93,6	5,1

Źródło: dane PARPA

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Każdego roku w raporcie PARPA-G1 podaje się m.in. wartość sprzedanego alkoholu, z podziałem na alkohol do 4,5%, alkohol do 18% oraz alkohol pow. 18%. Dane dotyczące wartości sprzedanego alkoholu ogółem w latach 2017-2020 przedstawiono w tabeli Nr 7. Dzieląc tę kwotę przez liczbę mieszkańców (łącznie z dziećmi), uzyskujemy kwotę przypadającą na jednego mieszkańca. Kwoty te kształtują się na poziomie od 833,00 zł do 949,00 zł. **Wprawdzie w roku 2019 kwota ta uległa obniżeniu, znajduje się jednak na bardzo wysokim poziomie, świadczącym o dużej dostępności alkoholu.**

Tab. 8. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców wyniosła:

Rok	2018	2019	2020
Wartość sprzedanego alkoholu	8 480 671,00 zł	7 561 219,00 zł	7.609.969,00 zł
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy Duszniki	949,00 zł	833,00 zł	836,00 zł

Źródło: Urząd Gminy Duszniki

³ Dane PARPA

Na podstawie danych zgromadzonych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wzrasta również spożycie w litrach na jednego mieszkańca, które zostało zaprezentowane w tabeli nr 7.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że zmienił się sposób picia alkoholu. Spożywamy dużo alkoholu w domu, z rodziną albo w samotności według opinii dyrektora PARPA. Więcej pijemy w weekendy i święta. W ostatnich 10 latach zanotowano ogromny skok w sprzedaży wina kosztem piwa oraz wzrost spożycia „małpek”.

SZKOŁY, PRZEDSZKOLA I INNE PLACÓWKI OSWIATOWE

Na terenie Gminy Duszniki działają: Szkoła Podstawowa w Dusznikach, Szkoła Podstawowa w Grzebienisku, Szkoła Podstawowa w Sędzinku. Ważną rolę w realizacji zadań z zakresu profilaktyki odgrywają programy profilaktyczne, które realizowane są przez wszystkie szkoły na terenie Gminy i podlegają ciągłej ewaluacji, dzięki czemu na bieżąco uwzględniają istniejące w środowisku potrzeby. Warsztaty prowadzone są przez pedagogów szkolnych i firmy zewnętrzne specjalizujące się w problematyce uzależnień dzieci i młodzieży. Uczniowie szkół opracowują własne spektakle o tematyce profilaktycznej. Szkoły realizując działania profilaktyczne korzystają z warsztatów realizowanych przez KROKUS-Pracownia Szkoleniowa Kraków, Polskie Centrum Profilaktyki z Krakowa, Dolnośląską Akademię Rozwoju z Wrocławia, Centrum Rozwoju Edukacji z Krakowa, Centrum Profilaktyki i Reeducacji "ATELIER" z Krakowa, Ośrodek Psychoprofilaktyki NOWA PERSPEKTYWA. Realizowane są również programy autorskie opracowane przez oficerów Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, ekspertów ds. patologii społecznych wśród dzieci i młodzieży.

Szkoły z terenu gminy uczestniczyły w 2020 roku w zajęciach profilaktycznych finansowanych przez GKRPA oraz w akcji profilaktycznej organizowanej przez Powiatową Komendę Policji pt. „Dopalacze niszczą życie”. Szkoła w Sędzinku zorganizowała prelekcje dla rodziców, prowadzone przez psychologa z poradni psychologiczno-pedagogicznej w Szamotułach nt. „Rola rodziców w konflikcie rówieśniczym”. Dla mieszkańców gminy zrealizowano programy profilaktyczne pt. „STOP UŻYWKOM – UPRAWIAM SPORT”, pt. „SPORT to moja profilaktyka” oraz „BAŁTYK CUP 2020” połączony z elementami profilaktyki propagującej zdrowy styl życia.

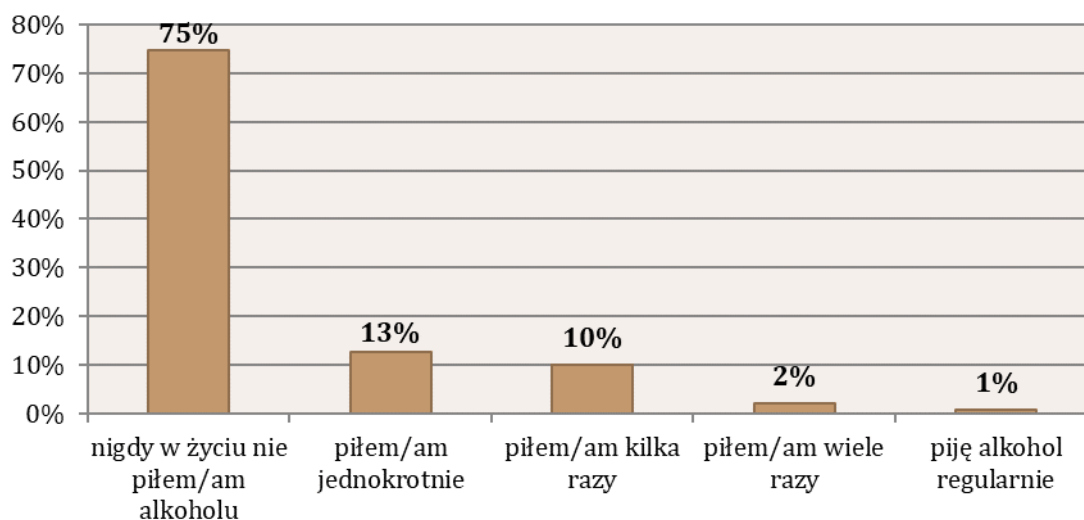
Członkowie komisji uczestniczyli w warsztatach konstruowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2021 oraz w szkoleniu nt. „Zadania i zakres działań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”.

Na terenie naszej gminy do marca 2020 roku działały 4 punkty profilaktyczno-wychowawcze /świetlice/ - w Dusznikach, Grzebienisku, Wilkowie i Podrzewiu. W sumie w zajęciach świetlicowych uczestniczyło 41 dzieci i młodzieży. Wychowawcy świetlic realizowali poszczególne zadania: opiekuńcze, wychowawcze, profilaktyczne, rozwijanie talentu, pomoc w kryzysie, wyrównanie, warsztaty kulinarne, a także pomoc w nauce.

W badaniu diagnozującym problemy uzależnień i przemocy w Gminie Duszniki, przeprowadzonym w 2021 roku wzięło udział 301 uczniów, z czego 54% próby stanowili chłopcy, a 46% dziewczynki. Podsumowanie wyników badań w omawianej grupie zawiera informacje dotyczące pierwszego kontaktu ucznia z alkoholem. Z podanej próby dotyczy to 25% uczniów. Badani w grupie wiekowej 13-14 lat (38%) oraz 14-15 lat (37%) najczęściej spożywali alkohol. Inicjację alkoholową większość ankietowanych przeszło mając 10-13 lat (72%) i dotyczyło to spożywania piwa (72%), wódkę (30%), wino (30%) oraz szampana (28%). Niepokojący jest fakt, że dla co trzeciego niepełnoletniego ucznia zdobycie alkoholu w miejscu zamieszkania nie stanowi problemu. W opinii 64% badanych uczniów, alkohol szkodzi zdrowiu. Brak wiedzy na ten temat wykazało 10% ankietowanych, natomiast 3% twierdzi, że jest nieszkodliwy.

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania alkoholu przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miał średnio co czwarty uczeń, tj. 25%. W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol, 13% stanowią uczniowie, którzy spożywali go jednokrotnie, 10% kilka razy, 2% wiele razy, a 1% spożywa go regularnie.

Wykres 1. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? - ogółem

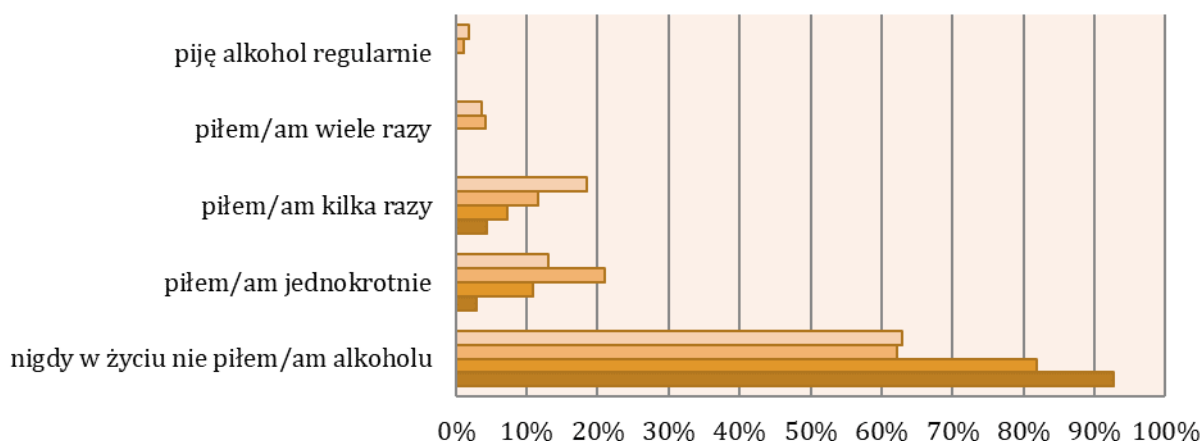

Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok.

Wśród badanych w wieku 11-12 lat, 7% ma za sobą inicjację alkoholową, z czego 3% piło jednokrotnie, a 4% kilka razy. 18% ankietowanych w wieku 12-13 lat spożywało napoje wysokoprocentowe, z czego 11% jednokrotnie, natomiast 7% kilka razy. Wśród uczniów mających 13-14 lat, 38% ma za sobą inicjację alkoholową, z czego 21% piło jednokrotnie, 12% kilka razy, 4% wiele razy, a 1% sięga po niego regularnie. 37% uczniów znajdujących się w przedziale wiekowym 14-15 lat spożywało alkohol, w tym: 13% piło jednokrotnie, 19%

kilka razy, 4% wiele razy, zaś 2% sięga po niego regularnie. Można zauważyć, że im starsi uczniowie tym więcej z nich ma za sobą inicjację alkoholową oraz częściej po niego sięgają.

Wykres 2. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? – podział na wiek

	nigdy w życiu nie piłem/am alkoholu	piłem/am jednokrotnie	piłem/am kilka razy	piłem/am wiele razy	piję alkohol regularnie
14-15 lat	63%	13%	19%	4%	2%
13-14 lat	62%	21%	12%	4%	1%
12-13 lat	82%	11%	7%	0%	0%
11-12 lat	93%	3%	4%	0%	0%

Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok.

Na kolejne pytanie odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy pili alkohol, tj. 76 osób.

W ramach badań uzyskano również informację o sposobie otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że ankietowani otrzymali alkohol do spróbowania od rodziców (41 osób, tj. 54%) oraz byli nim częstowani (21 osób, tj. 28%). 10 osób podało, że alkohol miało od starszych kolegów (13%), 9 osób (tj. 12%) podkraść rodzicom, bądź poprosili kogoś o jego zakup (7 osób, tj. 9%). W odpowiedzi „inne” uczniowie przyznali, że skosztowali alkoholu przez przypadek.

Tabela 1. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol?

ODPOWIEDŹ	%	Liczba odpowiedzi
rodzice dali mi spróbować	54%	41
ktoś mnie poczęstował	28%	21
dostałem/am od starszych kolegów	13%	10
podkraśćem/am rodzicom	12%	9
poprosiłem/am kogoś o kupno	9%	7

inne	8%	6
------	----	---

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 8 osób miało mniej niż 10 lat (11%), 53 ankietowanych wskazało na przedział wiekowy 10-13 lat (72%), 12 uczniów miało wówczas 14-16 lat (16%), natomiast 1 badany – 17-18 lat (1%).

Tabela 2. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
mniej niż 10 lat	11%	8
10-13 lat	72%	53
14-16 lat	16%	12
17-18 lat	1%	1

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Duszniki, odnosiło się do częstotliwości picia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. 23 osoby zadeklarowały spożywanie alkoholu w tym okresie, wskazując, iż miało to miejsce: 1-2 razy (17 osób, tj. 22%) oraz 3-4 razy (6 osób, tj. 8%).

Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	70%	53
1 – 2 razy	22%	17
3 – 4 razy	8%	6
5 – 7 razy	0%	0
więcej niż 7 razy	0%	0

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

WNIOSEK: co czwarty uczeń ma za sobą inicjację alkoholową, z czego najczęściej po niego sięgają badani w wieku 13-14 lat (38%).

W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, żaden z ankietowanych nie sięgnął po substancje psychoaktywne (4 osoby, tj. 100%).

Tabela 4. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy w ciągu ostatnich 30 dni	100%	4
1 – 2 razy	0%	0
3 – 4 razy	0%	0
5 – 10 razy	0%	0
więcej niż 10 razy	0%	0

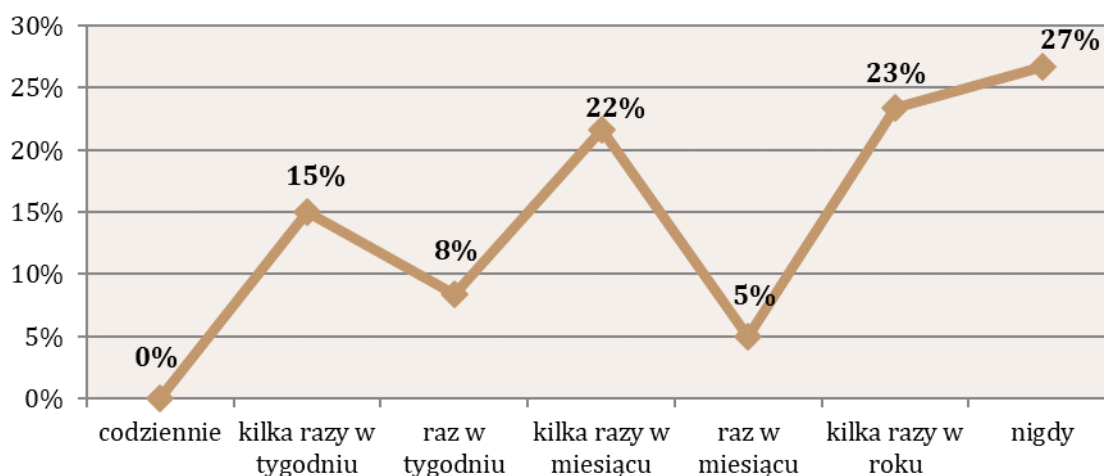
Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok

WNIOSEK: problem sięgania po środki psychoaktywne wśród uczniów jest niewielki.

**ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH
MIESZKAŃCÓW**

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Duszniki wzięło udział 60 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 80% ogółu. Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (28%). Badani w wieku 26-35 lat stanowili 23% ogółu, a 46-55 lat – 18%. Wśród osób biorących udział w badaniu, byli również mieszkańcy mający mniej niż 25 lat (17%), 56-65 lat (8%) oraz powyżej 65 lat (5%).

Wykres 3. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia ilość porcji alkoholu wypijanych przez ankietowanych w ciągu całego dnia, w którym go spożywają. Większość z respondentów deklaruje, że w dniu, w którym sięga po alkohol wypija 1-2 porcji tego napoju (32 osoby, tj. 73%). Mniejsza część mieszkańców wskazała na 3-4 porcje (10 osób, tj. 23%) oraz na 5-7 porcji (2 osoby, tj. 5%).

Tabela 5. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
1-2	73%	32
3-4	23%	10
5-7	5%	2
8-10	0%	0
11-13 i więcej	0%	0

Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że większość mieszkańców nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości (41 osób, tj. 93%). Do takiego zachowania przyznało się 3 badanych (7%), którzy stwierdzili że było to zdarzenie jednokrotne.

Tabela 6. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nigdy mi się to nie zdarzyło	93%	41
raz mi się to zdarzyło	7%	3
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0
zdarza mi się to często	0%	0

Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok

Kolejną kwestią analizowaną w Diagnozie było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie kierowało pojazdem w stanie nietrzeźwości (43 osoby, tj. 98%). Na uwagę zasługuje jednak fakt, że 1 osobie zdarzyło się to raz (2%).

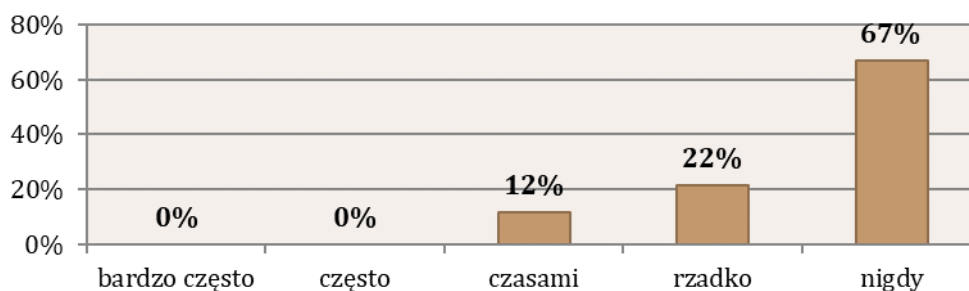
Tabela 7. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nigdy mi się to nie zdarzyło	98%	43
raz mi się to zdarzyło	2%	1
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0
zdarza mi się to często	0%	0

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie. Jak wynika z zebranych danych, 34% respondentów było świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe. 22% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, natomiast 12% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami.

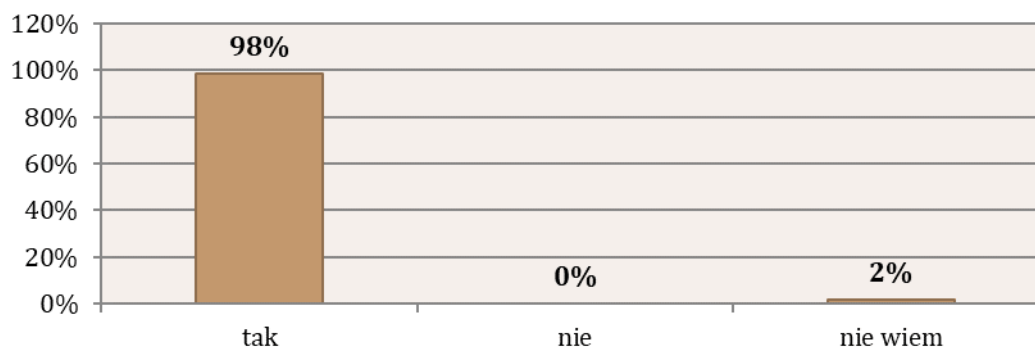
Wykres 4. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród 2% mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie – wskazali na odpowiedź „nie wiem”.

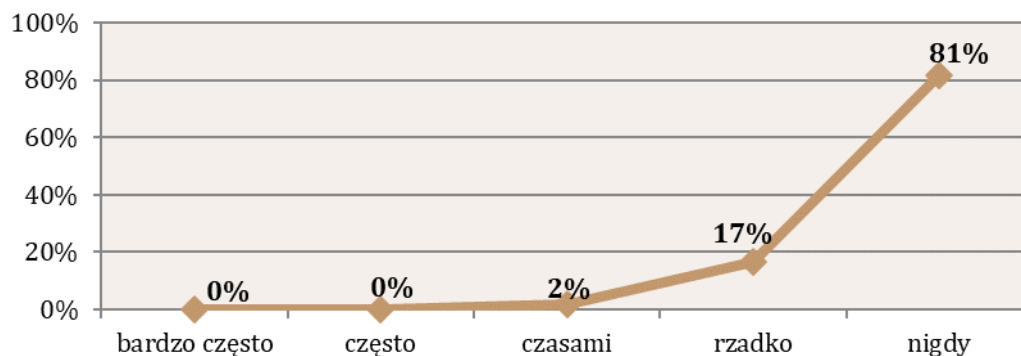
Wykres 5. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Respondenci zostali również poproszeni o określenie, czy zauważyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy na terenie swojej miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. Świadkiem takiej sytuacji było 19% respondentów, w tym 17% osób zdarzało się to rzadko, a 2% – czasami.

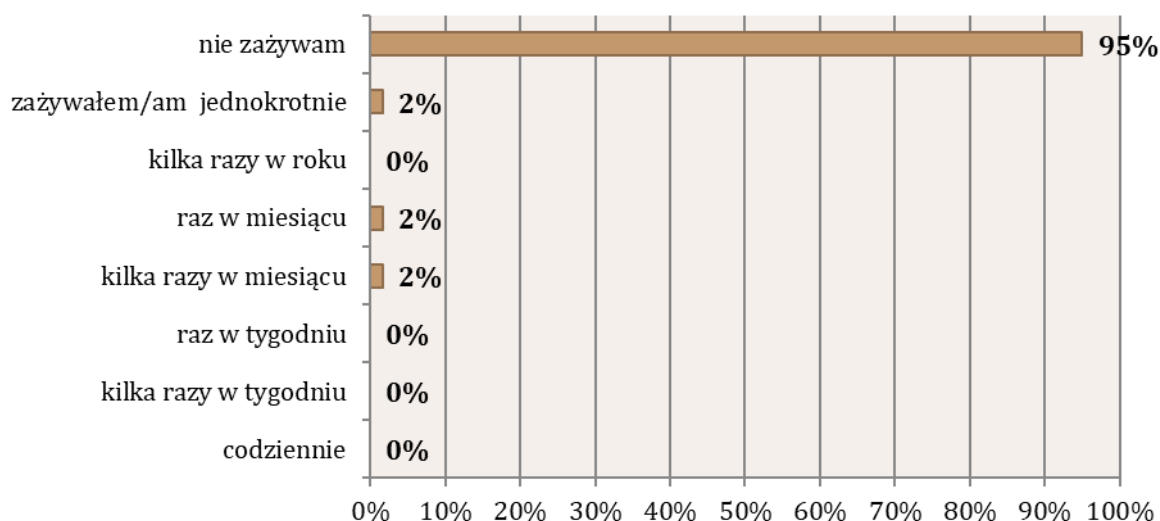
Wykres 6. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy widział/a Pan/i na terenie gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol?

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

WNIOSEK: problem alkoholowy nie jest alarmujący wśród dorosłych mieszkańców gminy. Należy podjąć działania edukacyjne dotyczące szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.

Wykres 7. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

WNIOSEK: problem zażywania substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy nie jest alarmujący.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Do głównych zadań realizowanych przez Komisje należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W poniższej tabeli zestawiono zadania realizowane przez komisję.

Tab.9. Zadania realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania	2018	2019	2020
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:			
- liczba przyjętych wniosków	18	11	5
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	0	0	0
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych	13	13	3
- liczba wniosków skierowanych do sądu	14	14	0
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaplanowanych kontroli	1	2	4
- liczba przeprowadzonych kontroli	1	2	4
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	4	1	6
Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1	1	4

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

PUNKT KONSULTACYJNY DS. UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY

Tab.10. Dane dot. działalności Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy w rodzinie.

Rok	2018	2019	2020
Liczba konsultacji ogółem	180	183	141
konsultacje osób pierwszorazowych	16	10	8
Konsultacje w zakresie uzależnienia od alkoholu	85	104	70
Konsultacje w zakresie uzależnienia od narkotyków	7	4	0
Konsultacje osób doznających przemocy w rodzinie	5	0	4

Konsultacje w zakresie przemocy w rodzinie	3	1	1
Przeprowadzone rozmowy motywujące do podjęcia leczenia	54	38	26
Przeprowadzone rozmowy wspierające z trzeźwiejącymi alkoholikami	26	36	53

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Znacząco wzrosła liczba konsultacji w zakresie rozmów wspierających z trzeźwiejącymi alkoholikami. Można zakładać, że duża dostępność alkoholu skłania mieszkańców Gminy do szukania pomocy. Prowadzone działania wspierające trzeźwiejących alkoholików są ważnym elementem utrzymywania przez nich trzeźwości. Jest to szczególnie istotne, w sytuacjach zaspokajania ważnych, dla każdego człowieka potrzeb zaopatrywania się w produkty spożywcze. Prawie każda placówka handlująca w Polsce produktami spożywczymi, handluje napojami alkoholowymi. Sam widok alkoholu podczas wykonywania zakupów może być dla nich „niebezpieczny”, kupując alkohol, wracają do picia. Duża dostępność alkoholu nie daje im szans na kontynuowanie zdrowienia.

PLACÓWKI LECZENIA ODWYKOWEGO

„Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychicznej, społecznej i duchowej” (Państwowa Agencja Rozwiązywania problemów Alkoholowych).

Tabela Nr 11. Dane dotyczące osób korzystających ze specjalistycznej terapii

Rok	2018	2019	2020
Liczba osób objętych terapią	16	6	5
w tym liczba osób z problemem alkoholowym	16	6	5
Liczba rodzin objętych pomocą	0	0	0
w tym liczba rodzin z problemem alkoholowym	0	0	0

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Osoby z problemami uzależnień, po rozmowie z zespołem motywującym do podjęcia leczenia GKRPA, kierowane są głównie do Przychodni Terapii Uzależnień od Alkoholizmu i

Współzależnienia w Poznaniu, ul. Małeckiego 11. Terapia prowadzona jest przez psychologa klinicznego oraz specjalistę psychiatrii.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W DUSZNIKACH

Tabela Nr 12. Działania Ośrodka Pomocy Społecznej.

Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych pomocą	173	154	114
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	12	12	9
Liczba wniosków skierowanych przez pracowników socjalnych do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w sprawie procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego	1	3	2

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Liczba rodzin z problemem alkoholowym na terenie Gminy Duszniki nie ulega zmianie, są to te same rodziny od wielu lat. Pomimo pomocy ze strony asystenta rodziny trudno zniwelować wieloletnie przyzwyczajenia.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZEMOCY W RODZINIE

Rok	2018	2019	2020
Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty	18	10	16
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	13	8	9

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny.

Osoby i rodziny dotknięte problemem przemocy mają możliwość wsparcia i pomocy oferowanej przez specjalistów w dziedzinie psychologii uzależnień w punkcie konsultacyjnym w Dusznikach i Grzebienisku.

POSTERUNEK POLICJI W DUSZNIKACH

Wśród mieszkańców gminy znacznym problemem są nietrzeźwi kierowcy. Z prowadzonych statystyk przez Komendę Powiatową Policji w Szamotułach wynika, że liczba prowadzonych postępowań w związku z prowadzeniem pojazdu w stanie nietrzeźwości wyniosła w roku 2018 – 12 natomiast w 2019 roku- 44, w roku 2020 – 26. Za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą albo nad małoletnim prowadzono w roku 2018 – 8

postępowań przygotowawczych, w roku 2019 – 12, natomiast w 2020 roku - 10. Z tytułu posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych prowadzono w roku 2018 – 4 postępowanie, w roku 2019 - 4 postępowania, natomiast w roku 2020 - 3 postępowania przygotowawcze. Liczbę mieszkańców gminy zatrzymanych do wytrzeźwienia przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab.13. Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia.

Rok	2018	2019	2020
Liczba zatrzymanych osób nietrzeźwych	6	15	7
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych osób nieletnich	0	0	0

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. Lista aktualnych problemów wynikających z analizy danych statystycznych oraz cele działań.

Problemy wynikające z diagnozy	Cele działań
Bardzo wysokie kwoty uzyskane ze sprzedaży napojów alkoholowych przez sprzedawców (oświadczenia).	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie dostępności alkoholu. <u>Cel szczegółowy:</u> Ograniczenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
Bardzo wysoka kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy Duszniki.	<u>Cel główny:</u> Obniżenie dostępności alkoholu. <u>Cel szczegółowy:</u> Ograniczenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
Wzrastające liczby zezwoleń niebędących w obiegu prawnym („niewykorzystanych”).	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie wysokiego poziomu zezwoleń niebędących w obiegu prawnym („niewykorzystanych”). <u>Cel szczegółowy:</u> Ograniczenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Bardzo niekorzystny wskaźnik liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>Obniżenie niekorzystnego wskaźnika</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u></p> <p>Ograniczenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.</p>
Wzrost liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci	<p><u>Cel główny</u></p> <p>Zahamowanie wzrostu liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u></p> <p>Zapewnienie rodzicom warsztatów w zakresie szkód powodowanych przez alkohol spożywany przez rozwijający się organizm dziecka</p>
Duże przyzwolenie społeczne na sposoby „zdobywania” alkoholu przez dzieci i młodzież	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>Ograniczenie społecznego przyzwolenia</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u></p> <p>Zapewnienie dostępności do programów edukacyjnych.</p>
Około 60% nastolatków sięga po alkohol. Niski wiek inicjacji alkoholowej, niespełna 12 lat.	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>Ograniczenie dostępu, szczególnie nastolatkom do alkoholu.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u></p> <p>Realizacja rekomendowanych programów w szkołach, skierowanych do dzieci i ich rodziców</p>

III. ZADANIA, WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ

Zadania zaplanowane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2022 rok w Dusznikach w ramach Narodowego Programu Zdrowia.

Są to zadania regulacyjne i zapewnianiające skuteczne egzekwowania przepisów w zakresie zmniejszenia dostępności fizycznej alkoholu (NPZ 3.1.3.).

Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność alkoholu jest nadal bardzo duża. Powołując się na zapis art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁴ w tabeli poniżej zasugerowano działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Duszniki.

LP	Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu i narkotyków w Gminie Duszniki
1	Przystąpienie do realizowanych ogólnopolskich kampanii informacyjnych w zakresie szkodliwości spożycia alkoholu.
3	Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (sklepy, w tym na stacjach paliw).
4	Zwiększenie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych – im mniej osób przypada na jeden punkt sprzedaży, tym większa dostępność alkoholu.
5	Stałe podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów, rodziców w zakresie substancji psychoaktywnych(np. przewodnik dostępny online na stronie www.trzymajpion.pl)

Uzasadnienie potrzeby ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Duszniki.

1. Wskaźniki związane z negatywnymi skutkami spożywania alkoholu w latach 2018-2020.

- Utrzymująca się na wysokim poziomie liczba niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – w roku 2019 – **43**, w kolejnym roku 2020 – **40** zezwoleń.
- Bardzo wysokie wartości sprzedanego alkoholu ogółem w latach 2018-2020.
- Bardzo wysoka kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu mieszkańcy Gminy Duszniki - na poziomie **od 949,00 zł** w roku 2018 do **836,00 w 2020**.
- Niekorzystna liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.
- Duże spożycie alkoholu przez dzieci i młodzież - w okresie ostatnich 30 dni przed diagnozą 22 % uczniów piło alkohol 1 do 2 razy, a 8% od 3 do 4 razy.
- Wśród 54 % uczniów alkohol do spróbowania otrzymali od rodziców.
- Duży wzrost liczby konsultacji udzielonych w punkcie konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy w rodzinie, w zakresie problemów alkoholowych z **85** w roku 2018 do **104** w 2019 roku.

⁴ Art. 12, ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazania: „Maksymalna liczba zezwoleń, o której mowa w ust. 1, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży nocnej napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”

Z analizy powyższych danych wynika, że dostępność alkoholu na terenie Gminy Duszniki jest bardzo duża.

Alkohol „odpowiada” w 100% za takie problemy zdrowotne, jak zaburzenia psychiczne i behawioralne, zatrucia alkoholem, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i nowotwory. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą w rodzinie. Jest wiele badań, które pokazują, że dostępność alkoholu ma kluczowe znaczenie dla wielkości konsumpcji. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku. Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów społecznych.

IV. Zadania, wskaźniki realizacji zadań.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.	
Prowadzenie punktu konsultacyjnego	
1.1. Działania wspomagające programy edukacyjne poprzez zakup broszurek, ulotek, książek i innych materiałów edukacyjnych.	- liczba działań edukacyjnych
1.2. Informowanie o instytucjach i placówkach wsparcia w zakresie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie klientom Punktu.	- liczba udzielonych informacji w ciągu roku
1.3. Kierowanie osób zgłoszonych, w ramach procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego, na badania do biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu celem uzyskania opinii.	- liczba osób skierowanych na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu
2. Udzielanie rodzinom, w których wstępują problemy alkoholowe, pomoc psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	
2.1. Udzielanie pomocy psychospołecznej przez psychologa/psychoterapeutę.	- liczba osób, którym w zakresie działań GKRPA psycholog udzielił pomocy
2.2. Udzielanie pomocy prawnej.	- liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie prawnym
2.3. Wszczywanie procedury „Niebieskiej Karty” w ramach działań realizowanych przez członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w związku z nadużywaniem	- liczba wszczynanych procedur

alkoholu.	
2.3. Prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki selektywnej dla dzieci w rodzin z problemem alkoholowym.	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach
2.4. Warsztaty dla osób współzależnionych dorosłych prowadzone przez psychologa/psychoterapeutę.	- liczba warsztatów - liczba osób uczestniczących w warsztatach
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	
3.1. Realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych dla uczniów.	- liczba realizowanych programów - - liczba uczniów uczestniczących w programach, - liczba nauczycieli realizującej program
3.2. Realizowanie szkoleń dla grup zawodowych zajmujących się profilaktyką problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej (nauczyciele, członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pracownicy socjalni, policjanci).	- liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba uczestników szkoleń
3.3. Wsparcie organizowanych zajęć profilaktycznych w punktach profilaktyczno-wychowawczych oraz placówkach oświatowych.	- liczba zorganizowanych zajęć, - liczba odbiorców,
3.4. Wspieranie i finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami zajęć z zakresu profilaktyki.	- liczba zrealizowanych zajęć pozalekcyjnych - szacunkowa liczba uczestniczących osób
3.5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w trakcie zorganizowanego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży w formie „Zielonych Wakacji”.	- liczba zorganizowanych form wypoczynku, - liczba uczestników
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	
4.1. Realizacja programów wpięcia trzeźwienia w Klubie Abstynenta.	- liczba zrealizowanych szkoleń, - liczba uczestników szkoleń
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	
5.1. Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ (ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych).	- liczba podjętych interwencji z art. 13 ¹
5.2. Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych).	- liczba podjętych interwencji z art. 15
5.3. Prowadzenie kontroli zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.	- liczba kontroli
6. Zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	

6.1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	- liczba przyjętych wniosków - liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych - liczba wniosków skierowanych do sądu
6.2. Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:	- liczba zaplanowanych kontroli - liczba przeprowadzonych kontroli
6.3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:	- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
6.4. Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba grup roboczych, - liczba członków komisji uczestniczących w pracach grup roboczych

Analiza SWOT

Do określania priorytetów działań w pracach nad Gminnym programem użyto analizy SWOT, która posłużyła do oceny zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych czynników wpływających na realizację zaplanowanych zadań.

Mocne strony	Słabe strony
Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminna Komisja Rozwiązania Problemów Alkoholowych Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień, Współzależnienia i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dusznikach i Grzebienisku Współpraca z policją, kuratorami, sądem, prokuraturą, placówkami oświatowymi Działalność GOPS Grupy wsparcia.	Wzrost liczby osób dorosłych z problemem alkoholowym, Picie alkoholu przez młodzież, Uzależnienia łączone, Kontakty z narkotykami i nowymi substancjami psychoaktywnymi , Niski status ekonomiczny, Brak zatrudnienia, Brak poczucia bezpieczeństwa, Stygmatyzacja uzależnionych i ich rodzin, Przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu.
Szanse	Zagrożenie
Programy rekomendowane i inne o udowodnionej skuteczności Edukacja przedstawicieli grup zawodowych Rozwój grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym Współpraca z instytucjami i osobami zajmującymi się problematyką uzależnień Promocja zdrowego stylu życia Organizacja Dni Trzeźwości Promowanie postawy prozdrowotnej u ludzi młodych.	Brak zrozumienia istoty uzależnienia w społeczeństwie Brak skutecznych rozwiązań prawnych w pomocy osobom uzależnionym Wzrost marginalizacji osób uzależnionych Wzorce kulturowe, trendy, moda na spędzanie czasu wolnego z alkoholem Roszczeniowa postawa społeczna.

--	--

IV. ZASOBY GMINY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, siedziba Duszniki, ul. Sportowa 2, kontakt z Przewodniczącą Komisji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w godzinach urzędowania, nr telefonu 61 2919080, kontakt z sekretarzem komisji Urząd Gminy nr telefonu 61 2919075 wew.100;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, siedziba Duszniki ul. Jana Pawła II 8, nr telefonu 61 2919080;
- Posterunek Policji, siedziba Duszniki ul. Lipowa 5a, tel. 47 77 32 350;
- Szkoły podstawowe z terenu Gminy:
 - Szkoła Podstawowa w Dusznikach, ul. Broniewskiego 3, tel. 61 29 19 162;
 - Szkoła Podstawowa w Grzebienisku, ul. Szkolna 16, tel. 61 29 18 604;
 - Szkoła Podstawowa w Sędzinku, ul. Szkolna 9, tel. 61 29 18 804;
- Grupa AA, spotkania każda sobota godz. 18⁰⁰ ul. Broniewskiego (salka parafialna), Duszniki.

VI. Koordynowanie zadań Programu.

1. Koordynację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powierza się Przewodniczącej komisji.
2. Zadania realizowane są przez zakupy, zlecenia zewnętrzne, wybór ofert.
3. Obsługę administracyjną i prawną Komisji zapewnia sekretarz komisji.

VII. Finansowanie zadań Programu.

1. Gminny Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Duszniki, pozyskiwanych zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu Gminy w dziale 851-ochrona zdrowia, w rozdziale 85154-przeciwdziałanie alkoholizmowi. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu w danym roku zwiększają budżet na realizację zadań w roku następnym.
3. Ustalenie zasad wynagradzania, zwrotu kosztów podróży członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:

Członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe, miesięcznie na podstawie pisemnego wniosku przedłożonego przez przewodniczącego do Referatu Finansowego Urzędu Gminy w Dusznikach, w wysokości (brutto), na podstawie minimalnego wynagrodzenia ogłoszonego w obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów na rok, w którym realizowany jest program:

a) za udział w pracach Komisji (miesięcznie) – 30% minimalnego wynagrodzenia dla Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz sekretarza Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

b) za udział w pracach Komisji (miesięcznie) – 20% minimalnego wynagrodzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

c) za przeprowadzenie kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 8% minimalnego wynagrodzenia.

Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów przejazdów i noclegów z tytułu wyjazdów na szkolenia lub wyjazdów związanych z zadaniami realizowanymi przez Komisję na zasadach obowiązujących w Urzędzie.

Na realizację zadań w roku 2022 zaplanowano kwotę 170.000,00, 00 zł.

VII. Harmonogram zadań – stanowi załącznik Nr 2 do uchwały.

VIII. Materiały źródłowe.

1. Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.
2. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
3. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA Warszawa 2020.
5. Badania ESPAD 2019, Warszawa 2020.

PRELIMINARZ

**Zadań realizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok**

I. DOCHODY

1	Wpływy z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	170.000,00 zł
---	--	---------------

II. KOSZTY REALIZACJI ZADAŃ

	ZADANIA	ADRESACI	REALIZATORZY ZADAŃ	TERMIN REALIZACJI	KOSZTY
1	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.				
	1.1. Działania wspomagające programy edukacyjne poprzez zakup broszurek, ulotek, książek i innych wartościowych pozycji „Postaw Na Rodzinę 2022”	- realizatorzy programów	GKRPA	2022	12.000,00
	1.2. Informowanie o instytucjach udzielających pomoc (Poradnie Leczenia Uzależnień, Zakłady Opieki Zdrowotnej).	- mieszkańcy Gminy	GKRPA	2022	bez ponoszenia kosztów /opracowanie broszury przez GKRPA we własnym zakresie/
	1.3. Kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu dla celów GKRPA.	- osoby z problemem alkoholowym	GKRPA	2022	3.000,00
2	Udzielanie rodzinom, w których wstępują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.				

	2.1. Udzielanie pomocy psychospołecznej przez psychologa/psychoterapeutę.	- osoby z problemem alkoholowym - osoby współuzależnione	psycholog psychoterapeuta	2022	24.000,00
	2.2. Udzielanie pomocy prawnej.	- osoby z problemem alkoholowym - osoby współuzależnione	prawnik	2022	bez ponoszenia kosztów /prawnik urzędu/
	2.3. Uruchamianie procedury „Niebieskie Karty” w ramach działań realizowanych przez członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w związku z nadużywaniem alkoholu.	- osoby, w sprawie których wpłynął wniosek	członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	2022	bez ponoszenia kosztów
	2.4. Prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki selektywnej dla dzieci w rodzin z problemem alkoholowym.	- dzieci w rodzin z problemem alkoholowym	osoby przygotowane merytorycznie do prowadzenie zajęć	2022	28.080,00
	2.5. Warsztaty dla osób współuzależnionych dorosłych prowadzone przez psychologa lub/i psychoterapeutę.	- osoby współuzależnione dorosłe	osoby przygotowane merytorycznie do prowadzenie zajęć	2022	2.000,00
3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.				
	3.1. Realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych dla uczniów.	- uczniowie - rodzice - nauczyciele- realizatorzy programów	nauczyciele/pedagodzy przygotowani do realizacji programów rekomendowanych	2022	6.000,00
	3.2. Realizowanie szkoleń dla grup zawodowych zajmujących się profilaktyką problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej (nauczyciele, członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pracownicy socjalni, policjanci	- przedstawiciele grup zawodowych	osoby przygotowane do realizacji programów rekomendowanych	2022	2.000,00
	3.3. Wsparcie organizowanych zajęć profilaktycznych w punktach profilaktyczno-wychowawczych oraz placówkach oświatowych.	- dzieci i młodzież	osoby przygotowane do realizacji zajęć	2022	8.000,00

	3.4. Wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami zajęć z zakresu profilaktyki	- mieszkańcy Gminy	GKRPA	2022	10.000,00
	3.5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w trakcie zorganizowanego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży.	- dzieci i młodzież	GKRPA	2022	23.000,00
4	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.				
	4.1. Realizacja programów wspierania trzeźwienia w Klubie Abstynenta	- trzeźwiejący alkoholicy i osoby współuzależnione	psycholog/psychoterapeuta	2022	1.000,00
5	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.				
	5.1. Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ (ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych).	- osoby kontrolujące przedsiębiorców - policjanci	GKRPA, policja,		bez ponoszenia kosztów
	5.2. Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych).	- osoby kontrolujące przedsiębiorców - policjanci	GKRPA, policja,		bez ponoszenia kosztów
	5.3. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.	- członkowie GKRPA i inne osoby upoważnione przez Wójta	członkowie GKRPA i inne osoby upoważnione przez Wójta	2022	320,00
6	Wynagrodzenie członków komisji	- członkowie GKRPA	- członkowie GKRPA	2022	50.600,00

Uzasadnienie
DO UCHWAŁY Nr LIII/353/21
Rady Gminy Duszniki
z dnia 28 grudnia 2021 roku

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. J. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn.zm.) nakładają na gminę obowiązki podejmowania działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz związanych z uzależnieniem od narkotyków. Realizacja powyższych zadań prowadzona będzie w formie Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

Profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem narkotyków należą do zadań własnych gminy. Realizacja gminnego programu powinna prowadzić do ograniczenia dostępności i spożycia napojów alkoholowych, zażywania substancji psychoaktywnych, działania na rzecz trzeźwości, przeciwdziałania i usuwania następstw nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków.

Założenia przygotowanego projektu Programu są zgodne z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok oraz z celami operacyjnymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Gminny Program na rok 2022 został opracowany zgodnie z obowiązującymi zadaniami obligatoryjnymi oraz potrzebami występującymi na terenie gminy.

W budżecie Gminy Duszniki na realizację powyższego Programu zabezpieczono kwotę 170.000,00 zł

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Duszniki na rok 2022 jest zasadzane.